

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Dare de seamă despre lucrările ministrului pentru agricultură V.

Invățământul economic.

Trecând peste alte părți ale lucrării ministrului, vom încheia de astă-dată, arătând lucrarea ministrului, îndreptată spre școlile economice și lățirea cunoștințelor economice la popor.

Este frumoasă această lucrare, dureră însă că poporul nostru nu poate trage foloasele adevărate nici din această lucrare a statului, pentru-că toate câte se fac, se fac în limba maghiară, necunoscută de popor.

În unul din numerii „Bunului Economic“ am arătat care sunt școlile economice din țeară. Aici observ, că la *academia dela Magyar-Ovár* cursul este de 2 ani, pentru tinerii cari au absolvat studiile gimnasiale. Aici se pune preț mare pe studiile teoretice, ear' demonstrările practice se fac în economia și așezămintele întocmite pe lângă academie.

În cele 4 școlile economice superioare se primesc tineri cu 6 clase gimnasiale și cursul este de 3 ani. În anul prim se face mai mult instruirea practică a elevilor, ear' în ceialalți doi ani se învață studiile teoretice, ce sunt de lipsă, pentru a conduce rațional o moșie mai mare.

Pentru a înlesni tinerilor mai săraci cercetarea acestor școlile, statul înființează pe lângă fiecare câte un convict, unde pentru prețuri moderate se provăd școlarii cu toate cele trebuincioase. Asemenea convicte sunt până acum la școlile din Kassa și Kolos-Monostor.

În școlile economice inferioare, se primesc tineri țerani, cari știu ceva carte. Cursul este de doi ani începând dela 1 Octomvrie până la sfârșitul lui August.

La aceste școlile, după firea lor, se pune cel mai mare preț pe învăț-

tura practică, tinerii trebuie să învețe a isprăvi înșiși fiecare lucru, studiile teoretice sunt reduse la minimul trebuincios. Chemarea acestor școlile fiind crește lucrători pricepuți și harnici, traiul și întocmirile din aceste școlile sunt așa, încât nu se deosebesc mult de felul de vieță al țeranului.

În lunile de vară se țin cu spesele statului la fiecare din cele 16 școlile economice inferioare *cursuri de economie și grădinarit* pentru învățătorii și preoții, chemați a face instruirea tineretului școlar în școlile populare de repetiție. În anul trecut aceste cursuri de câte 4 săptămâni au fost cercetate de 400 învățători și 20 preoți.

Este peste toată îndoiala, că cercetarea acestor cursuri de cătră învățătorii și preoții noștri, ar putea fi de folos și pentru poporul nostru, drept aceea în lipsa de atari cursuri proprii românești, nu putem în destul recomanda însinuarea și participarea la cursurile, ținute cu ajutorul ministerului.

Învățătorii aplicați la școlile economice sunt îndatorați a ținea și prelegeri economice populare la recercarea reuniunilor economice comitatense, astfel vedem că în anul trecut s'au ținut 158 prelegeri. Aceste prelegeri fiind ținute în limba maghiară, chiar dacă se țin în comune românești, poporul nu are mult folos de ele.

Aici trebuie să amintesc, că după darea de seamă a ministrului, toate aceste școlile economice sunt îndatorite a da povețele și deslușirile de lipsă, unde li-se cere. În anul trecut s'au cerut asemenea povețe în 337 casuri. *Acesta asemenea este un mijloc de care se pot folosi oamenii noștri, cari au asemenea școlile în apropiere.*

Pentru a crește învățătorii de lipsă la școlile economice inferioare și la școlile populare de repetiție, ministrul a luat măsurile de lipsă, că la fiecare preparandie de stat se se aplică un profesor pentru studiile economice, cari

formează un studiu obligat pentru candidații de învățători. Și aceasta este o dispoziție înțeleaptă și prea folositoare, care este vrednică să fie introdusă și la preparandiile noastre confesionale, chimate a pregăti dascălii poporului român.

O altă întocmire folositoare pentru popularizarea cunoștințelor economice, este *instituirea învățătorilor ambulanti*, chemați a ținea prelegeri în diferite comune, a da povețe și îndrumări gratuite în scris și cu vorba atunci și acolo unde li-se cere. În părțile locuite de Români se află învățători ambulanti în comitatele *Arad, Bistrița-Năsăud, Timiș și Sibiu*. Acești învățători au ținut în anul trecut prelegeri în 302 comune, la cari au luat parte 55.000 ascultători.

O frumoasă lucrare desvoaltă și *reuniunile economice din țară* întru lățirea cunoștințelor economice, prin prelegerile, povețele și ajutoarele ce le dau membrilor sei. Reuniuni economice se află în Ungaria cu totul 220, dintre cari românești avem numai două, anume cea din Sibiu și cea din Orăștie, un număr de tot neînsemnat față cu trebuințele mari ale poporului român din această țeară.

Ajutorul dat de ministrul reuniunilor a fost în anul trecut 40.000 cor., ear' numărul comunelor în cari s'au ținut prin reuniuni prelegeri au fost 1180.

În acest loc trebuiesc amintite *cursurile de pomărit, stupărit, viierit, lăptărit și împletit*, ținute pe spesele statului, pentru țerani în diferite părți ale țerii, cari asemenea au menirea a lăți cunoștințe folositoare în popor.

Asemenea trebuie făcută amintire despre *călătoriile*, făcute de economici din diferite părți ale țerii cu ajutorul reuniunilor economice, la moșiile mari ale statului. Aceste călătorii, la care au luat parte în anul trecut 7890 țerani sunt foarte instructive, pentru-că

cu acest prilej țeranii văd cu ochii proprii rezultatele frumoase, ce se pot ajunge prin economia rațională atât la cultura diferitelor bucate și plante, precum și la prăsila de vite. Au fost multe casuri, că sub impresia celor văzute, s'au făcut comande pentru semințe, unelte agricole și vite de prăsilă.

În fine raportează ministrul, că pentru a lăți cunoștințele economice în țeară, a lăsat să se scrie prin bărbați învățați în ale economiei 16 cărți de cuprins economic și lucrute la înțelesul poporului, cari s'au tipărit și împărțit în 36.000 exemplare. Având prilej a vedea și cetii și eu din aceste cărți, trebuie să mărturisesc, că acelea sunt prea folositoare și că după a mea părere, traducerea lor în limba românească și distribuirea lor la popor ar fi de cel mai mare folos, pentru mulți dintre economii noștri.

Dacă ne vom face samă cu cele expuse despre lucrarea ministrului pentru agricultură, aflăm că această lucrare este și mare și frumoasă și că sigur va trebui să aibă și urmări binecuvântate.

Multe din lucrările ministrului sunt de așa, încât și noi Românii ar trebui să ne folosim de ele, cerând ajutorul ministrului în casuri de lipsă, ear' alte lucruri de ale sale, după a mea părere, ar trebui să le facem și noi prin puterile noastre proprii, luându-se inițiativa de lipsă prin reuniunile economice și societățile noastre culturale.

DR. IOAN MIHU

FOIȚĂ

Am scăpat.

— Din viața țăranilor moldoveni —

(Urmare și fine).

Învăluită 'n colb, mașina de treerat huia înădușit, înghițind lăcomos snopii de grâu.

După-ce frământa prada în pânțele ei nesățios, o arunca afară cu ciudă, icnind de mânie. Părea o fiară întăritată, silită de dibăcia omului să-i joace după plac. Câte odată se încăpățina și sbârâia amarnic, cu îndărătnicie. Dar' năduhul îi trecea și cădea ear' în mornăiala ei înădușită.

Oamenii înegriți de colb, fumegau de înădușala acelei zile călduroase.

Măriuca lăsa la o parte moartea atât de năprasnică a bărbatu-seu, își strînse gândurile acasă...

Gunoarele dau s'o 'nece, dar' ea nu ia nimic în seamă, ci muncește înainte. Vorba oamenilor de abia se mai înțelege de sgo-

Oțet și compot din poamele căzute.

Poamele căzute se întrebunțează mai ales în două feluri, și anume: făcând din ele oțet sau compot (lictar, miere).

Oțetul se face în mai multe feluri. Una din modalități este următoarea: poamele se pisează, se așează într'o cadă, și se toarnă peste ele apă; apoi se pune un fund de bute și deasupra câteva petri, ca astfel poamele să rămână neîntrerupt în apă. Pentru-ca poamele să dospească, vasul se pune în soare. După-ce poamele s'au dospit, trebuie tescuite și mustul turnat într'o bute curată, dar' neafumată cu puțioasă; ear' butea e de a se ținea într'un loc călduros, unde peste iarnă mustul să nu fie expus înghețului.

Ca și vasele cu vin, butea cu must de oțet trebuie ținută întotdeauna plină; când scade, se adaugă oțet tare. Pentru a feri oțetul de necurățenie, vrana trebuie acoperită cu o scândurice, pe care o înțepenim de abia, cu două cuițe. După o jumătate de an, când ferberea a încetat, limpezim oțetul punând în el de fiecare literă o lingură făină de oase arse; apoi îl amestecăm cât mai bine, și, după-ce l'am lăsat să se așeze, îl strecurăm. Punând în oțet câteva boabe de smeură ori de mure, devine foarte gustuos.

Compotul se gătește astfel: poamele se taie felii și se fierb bine în

motul mașinei. Cureaua șerpuește prin colb, plescând de roate. La vremea mâncării, toată lumea a întins masa, numai Măriuca nu. Mătuși-sa, Simina, îi zice:

— Da tu nu ți-ai luat tainul?

Măriuca prinde a se boci și-i spune de-a măruntelu toată dușmănia cu jidanu.

— Greu, fată hăi, greu de tot: deătc să te vrășmășești cu stăpânii, mai bine să treci dealul. Cunosce eu ce poamă-i vichilu, îi cănos tare la suflet: te bea într'o lingură de apă. Acum de tine, ca de tine, dar' mi-i de cel-ce o să-ți vie în urmă... La urma urmelor, nu te mai da și tu în lături, îi tot un om și el... Boerul nostru nu trăește c'o Nemțoaică? De bărbatu-tău nu mai zice că l'o ucis el, ia s'o 'ntemplat așa un păcat; câți nu mor de pușcă? Dacă n'ar fi fost cu voia lui Dumnezeu, putea s'o încarce și cu argint. Moare omu cum îi scris.

— De asta nu mai vorbi, el mi-l'o mâncat, mi-o fâgăduit-o mai de dinainte.

— Hai să rămăe pe-a ta, da vorba-i: îl mai învii? Pe lângă dînsul vrei să te prăpădești și tu?

puțină apă; se pun apoi într'o pânzătură curată și se storc. Zama aceasta o amestecăm cu zahăr pisat, la toată literă ¼ de klgr., și o ferbem din nou, curățind mereu spuma, până când o picătură din acest compot, lăsată într'un blid, se poate desprinde de pe el, fără să lase vr'o urmă. În această stare compotul se așează în sticle, ce trebuie legate bine la gură, ca aerul să nu poată străbate și se păstrează în loc aeris. Zama aceasta e foarte gustuoasă, sănătoasă și nutritivă.

S.

INSOTIRI, TOVĂRAȘII

O veste bună din Avrig.

În Avrig s'a pus un puternic fundament unui *Magazin de bucate*, cu scop filantropic, pentru coperirea trebuințelor bisericii și școalei. Noi am scris mult și am stăruit deosebit asupra înființării de Magazine de bucate, au scris și alte foi în repetite timpuri, și e bine că iciclea macar, aceste îndemnuri găsesc răsunetul dorit și oameni cari să pornească lucrul.

Aceste fonduri chivernisite cuminte și cu cinste, aduc mari foloase poporului; îi vor ușura ca mâne o bună parte din sarcina ce-i apasă pe umeri, d. e. sarcina școalei ori bisericii.

La Avrig lauda inițiatorului revine notarului local *Ioan David*, în înțelegere cu ceilalți inteligenți și fruntași din comună. D-sa a propus lucrul în

Câte rachiuri nu beuse Simina pentru vorbele acestea. A plâns Măriuca, și-a jelit mult norocul, la urmă a văzut că n'are încotro:

»Pe semne c'asa voia și Cel de sus! Eu m'am sbătut destul, de ce nu-mi întinde și el o mână de ajutor?«

Se zărește venind și Moisa. Cum ajunge și dă cu ochii de Măriuca, oprește calul. Se lasă într'o scară și plecându-se mult înspre dînsa, îi șoptește cu răutate:

— Te-ai răzgândit?

— Da.

Par'că ș'ar fi rupt ceva dela inimă, când a zis vorba asta.

— Fă-ți drum la fântâna din marginea dumbravei și să te găsească în »Văgăuna Lupului.«

Își strânge pleoapele cu toată puterea, ca să-și oprească șiroaiele de lacrimi, ce da să-i țîșnească din ochi:

»Of! Doamne, Doamne, de ce m'ai mai lăsat pe lume.«

Ia cofa, se furișează dintre oameni, și pornește înspre colnic. Pe drum poticnea ca

comitetul parochial, care a primit propunerea cu drag și lămurind poporul asupra folosului lucrului ce vreau să întreprindă, într-o singură zi s'au adunat dela oameni bucate în preț de 540 coroane. Foarte frumos.

INGRIJIREA VITELOR

Nutrirea și adăpostul vitelor.

O cerință tot așa de însemnată ca și alegerea și împărecherea, este pentru îmbunătățirea vitelor îngrijirea lor în ce privește nutrirea și adăpostul. Un mare economist zice: aceea, ce cultura produce, (naște, dăruiește) nutrirea și îngrijirea clădește mai departe și o duce la deplină folosință, de vor fi bune, sau la slabă, de vor fi numai eac' așa.

Zadarnică ar fi truda și spesele ce le-am face d. e. cu alegerea și cumpărarea de fâmele de soi bun, dacă împărecherea potrivită și hrana de lipsă lipsește.

Vita trebuie bine îngrijită și bine nutrită, și deosebit cruțate și bine hrănite să fie fâmelele însărcinate.

Ori-ce „cruțare“ în privința aceasta, aduce după sine slăbirea și împușinarea foloaselor lor. Numai o fâmelă bine îngrijită, va da naștere la feți bine dezvoltate și după naștere va da lapte îndestulitor de mult și bun. Din contră, o mamă, ce capătă o hrană ce abia îi e deajuns pentru ținerea vieții sale, va rămânea slăbuță, fătul ei asemenea; ear' laptele „i-lau luat strigoi“...

O muma grasă însă, încă nu e bună, căci de cele mai multe-ori când muma e grasă, fătul e slab, și din contră: făt gras, muma slabă.

cele bete. Ochii îi jucau în lacrimi, de nu vedea bine înainte. Să fi știut că se duce la moarte, ar fi mers mai cu tragere de inimă.

Când ajunge în marginea dumberavei, dosește cofa într'un tufiș și-o ia pe potecă spre văgăună. Răcoreala din pădure îi mai împrăștie înădușala. Cărarea îngustă și sgrunțuroasă, ridică întâiu la deal, apoi o cărmea la stânga în lungul culmei. Dela un loc începea alătura cu poteca, o prăbușitură prăpăstioasă. Ploile mâncau de obște din mal, risipindu-l cu copaci cu tot. Pe unele locuri spânzurau trunchiurile cu vârful în jos, ținându-se numai într'un capăt de rădăcină.

Ici-colo locul crepase, desprinzându-se tot mai mult de culme. În fund erau o mulțime de mormane rostogolite. Rupturile mai proaspete se cunoșteau după frunzele verzi ale copacilor, abătuți și ei deodată și înmormențați sub nămol. Măriuca ar fi vrut ca în momentul acela să se desprindă ca prin minune malul și s'o îngroape și pe dînsa acolo în prăbușitură: se chiamă că nu s'ar fi luat singură zilele și scăpa de răspunderea morții copilului. Inadins zăbăvea din mers,

Mai puternică ca toldeauna trebuie să fie nutrirea când e aproape de fatare. Să fie adăpată la timp, cu apă de fântână, care e mai limpede, iarna stempărată și vara neclocită.

Vaca însărcinată să nu fie silită la fugă, la muncă grea ș. a.

Nu mai puțină grijă cer și noii născuți, având lipsă de întărire. Hrana lor e laptele mamei, care în cele 3—4 zile dintâi nu poate fi înlocuit cu nimic; căci corastra are o putere de curățire de neapărată trebuință pentru stomacul lor. *E greșită părerea, că de corastră noii născuți se bolnăvesc.* Dela 3 săptămâni înainte, vițelul trebuie deprins a lua și hrană de nutreț, ca fân moale, otavă, luțernă crudă ș. a., pentru a li-se deda stomacul și cu acestea și fiind acest nutreț de lipsă pentru întărirea și îngroșarea oaselor. Până când sunt de un an, a li-se da și cirueala sau grăunțe de orz, ovės ș. a., precum sunt în stare a le rumega. Treptat cu deprinderea nutrețului să li-se detragă laptele, atât pentru trebuință cât și pentru cruțarea mamei. Atât deocamdată despre mameleși viței.

Că vita de tras încă trebuie bine îngrijită, aceea o știu economii nostri mai bine ca ori-cine, căci fiindu-i, așa zicând, soț de muncă, vede că altcum nu se poate. Nu trage dela gura bouului ce trieră, se zice în sfta scriptură.

De mare lipsă la nutrirea vitelor e sarea, fiind de ajutor la rumegarea (digestime), la pofta de mâncare, la circulațiunea sângelui. Vara se dă 1—2 pe săptămână, iarna și de 3 ori, mestecată cu păsat sau făină de cucuruz.

La vitele puse la îngrășat, sarea să fie folosită mai puțin.

Ce privește adăpostul, trebuie

călcând tot mai pe marginea prăpastiei...

Trosnetul uscăturilor din vale, o trezește din buimăceala gândurilor ei de desnădejde: Moise venia călare pe poteca de sub năruitoră. O cuprinde frigurile de desgust. Se îndosește să n'o vadă și dă mai repiegior să-i ajungă înainte:

•Tot de una mi-i de-acum! Ori dacă m'oi da plângând, ori dacă voi rîde ca o smintită, tot păcatu-i. Să-i fiu încaltea pe plac: când inima mi-o sfîrîi de durere, când scârba o căuta să-mi smulgă blesteme din gură, atunci am să mă silesc să par mai cu chef, durerea am s'o las să sbucnească îmbrăcată în haine de veselie...

În vâlmășagul tuturor acestor crâmpene de gânduri nelămurite încă o singură nădejde îi mai măgulea sufletul: Dumnezeu va face o minune, ca s'o abată de pe drumul greșelii.

Locul îi la strîmtoare; maluri și frunziș în toate părțile: o înfundătură tainică, misterioasă!

Moisă leagă calul mai de-o parte:

— Șașa, așa, pui de lele, te-ai codit, până mi-ai venit singură în labă.

scos la iveală, că economii nostri nu fac îndestul pentru vitele lor, căci nu arareori vezi vite sburlite și blegoșate; acuși degerate. Căci grajdurile nu sunt destul de corăspunzătoare pentru iernat. Grajdul să fie larg, înalt, ca să încapă în el aer destul și să fie luminos și să-l poți aerisa. Să nu sufle vântul prin el, dar' nici închis până la cea mai mică crepătură să nu fie! Atunci vitele vor ierna bine.

Periatul sau țasălatul și chiar și spălatul din când în când, dar' mai cu samă iarna, să nu se uite nici-odată. Pentru vitele, cari au umblat la pășune vara, această îngrijire să li-se dea și iarna și vara.

Dar' o nutrire de tot bună a vitelor se poate face numai dacă economul are nutrețul de lipsă, bun și mult. Ear' acesta și-l poate câștiga până la o măsură oare-care fiecine, schimbând sistemul de plugărie și economie folosit până acum, și introducând cultura nutrețurilor sămănate: trifoiu, luțernă, spanetă, napi de nutreț ș. a. Și atunci toate îi vor ieși mai în plin ca astăzi.

N. MIHAILA.

ȘTIRI DE TOT FELUL

În târgurile române de bucațe a început să se vadă oare-care activitate în zilele din urmă. Prețul grâului a început să se urce și pornirea este tot spre urcare. Joia trecută s'au vândut în portul Brăila 30.000 de hectolitri de grâu.

Țarul la Viena. În cercuri bine informate se svonește, că Țarul Nicolae II are de gând să viziteze în cursul lunii Septembrie pe M. Sa Monarchul nostru la Viena.

— Te-am necăjit, ca să-ți pun la încercare dragostea: lucru poftit, îi mai cu gust.

— Șerpoaicol!

Vechilul o cuprinde de mijloc, o strînge cu putere lângă trupul lui, sărutând-o de s'o soarbă. Îi netezește apoi părul de pe la temple, îi ciugulește apoi bărbia, oglindindu-se rîzător în apele ochilor ei albaștri. Dînsa se uita în pământ rușinată, învărtind între degete un căpețel de uscătură.

— Mult te-am mai dorit!

— Și eu mă gândeam la tine.

— Spui minciuni.

'Mi-era rușine de lume, de aceea nu m'arëtam că-mi ești drag. Ce-ar fi zis satu? — ia sama că nu s'a uscat încă bine țerina de pe mormântul bărbatu-meu.

Măriuca avea ceva ciudat în apucăturile ei: rîdea cu rîutate, făcea ochi dulci, se întindea ca o mătă alintată și totuși lacrimile îi isvorau din belșug:

— Plîng că m'am încredințat de dragostea ta: am câștigat lumea toată.

— Ce muere șirată!

Adunarea generală a Asociațiunii e convocată, cu obicinuțul program: deschidere, raportul comitetului, cassarului, alegerea comisiilor și raportul acestora, — la Băile Herculane pe zilele de 9 și 10 Septemvrie n.

Pentru gimnasiul nostru din Brad se fac din partea corpului profesoral și a binevoitorilor sei, laudabile eforturi ca să-i întărească situația materială azi încă prea șubredă.

De ani de zile tinerimea română din Zarand arangează în fiecare vară, ba și în alte părți ale anului, petreceri, a căror venit îl dăruiesc cu drag ca obol pentru prețiosul institut cultural. Acum pe Dumineca trecută, în 12 August, au arangeat o nouă producție și petrecere, în frunte cu profesorii și punându-și în jurul ei umărul toți tinerii noștri buni zarandeni. Petrecerea a și reușit frumos și a vărsat o nouă sumuliță în fondul pentru ajutorarea studenților.

Ear' și mai nou dl profesor V. Boneu publică un călduros apel către public în favorul *Mesei studenților*, pe care îl vom publica și noi în numărul viitor. Frumoasă e ținta, nobilă străduința d-lor profesori, vrednică deci de spriginul nostru al tuturor. Să nu rămânem surzi la atari apeluri!

† *Stella Draia*. Stimabilele familii Mihaiu și Draia din loc, au îndurat zilele astea o grea lovitură. Dragălașa copilă Steluța, fiica d-lui adv. Dr. Enea Draia, a reposat la 14 August sara, după grele suferințe de mai multe zile, fiind în vârstă frageț de 6 luni. O deplâng nemângăiați părinții Dr. Enea Draia și Hortensia n. Mihaiu, sorioara Olga, iubitorii moși Ioan Mihaiu și Maria (Orăștie), Iosif Draia și Ludmila, (Abrud), și numeroase rudeni, Ne alăturăm la condolențele numeroase aduse înrîștaților părinți.

— Crede-mă... Ori cum, tu ești mai de samă de cât un țeran; plângeam pe Petrache, pentru-că-și obiceiu. Tu ai crescut aici cu noi, mănânci ce mănâcăm noi, bei tot dintr'o fântână cu noi, — de ce m'aș feri de tine? Nu mă pricep cum ai putea fi de altă lege.

Moise, beat de plăcere, se dă la desmerdări, ațîțându-și bucuria lui desfrănată. Să lasă 'n genunchi și-i descinge frumos cingătoarea ce-i curma mijlocul; descheie bata și dă drumul rochiei să-i alunece în jos. Ea duce pumnii la ochi, ca să-și oprească valul de lacrimi, ce par'că nu mai avea de gând să se sfârșească.

— Aș ucide cu mâinile mele un sat de bărbați, numai să te am pe tine!

Moisă nu mai poate zice nimic, își perduse rostul vorbelor, se uita numai pătimaș la trupul ei viu, plin de viață, ce tremura în cămeșuica de bumbac. Ochii i-se înroșise în sânge, ca la cei turbați. O apucă săibatec de mijloc și o aduce și pe dînsa în genunchi. O strînge la piept, de să-i sdrobească țitele. În învăluiala asta, Măriuca aruncă ochii la sin: Pe pieptii cămeșii, jilăveau două pete de lapte. O isbește amintirea copilului. I-s'a

Foc din trăsnet. Sâmbăta trecută (azi săptămâna) după amiază s'a descărcat asupra Orăștiei și ținutului ei, ca și pe la Deva, Geoagiu, etc., o furtună neprăsnică, cu ploaie colosală, fulgere și trăsnete. În Orăștie un trăsnet puternic a lovit în colțul șurii dela casa Nr. 34 în drumul țerii (peste drum dela școala română) cu atâta tărie, că întreg orașul s'a zguduit și fiecare om credea că aci în a lui casă a trăsmit undeva. Șura a luat foc îndată, și deși ploua ca vărsând cu ciubărul, a ars întregă! În șură se aflau mai mulți husari și în grajd cailor, cari însă au scăpat numai cu spaima cea mare.

Ucis de trăsnet. În aceeași zi și în aceeași vreme trăsnetul a lovit în Turdaș pe un econom ce tocmai lega o vițălușă. L'a ucis și pe el și vițălușa.

Cursul de cântări inițiat de dl protopresbiter V. Domșa la Orăștie, s'a deschis la 1 August. Din cei vre-o 30 de învățători ai tractului, au venit la deschidere 12. Au stat ziua întâi și a doua, înțelegându-se, câți mai rămăseseră, că de aci încolo să se mai adune Mercuria și Sâmbăta în ferii, ba Sâmbăta (zi de țerg) chiar și peste an, ca să învețe unii dela alții cântările mai alese.

Venitul pomilor de pe lângă drumuri în Luxemburg. În 1870 erau numai 30 de pomi lângă drumurile publice, în 1899 ajunseseră la 12.300. Cei mai mulți sunt perii, apoi merii și cireșii. Înainte de coacerea fructelor, se vînd prin licitație. Anul trecut s'au vîndut fructele cu 50.000 de lei.

Înecat. Bătrânul Petru Plugariu, econom din Orăștie, a voit să meargă din strada Câmpului pe dealul către Romos, ca să aducă cu carul curcubețe. Nu a voit să încunjure până la podul de lângă grajdul taurilor, ci scurtând drumul a voit să treacă rîul în prund,

părut că-s lacrămile odraslei, vărsate la apropierea ucigașului tătălui-seu. Mânia i-se răsvrătește, ura de moarte pentru omul acela mârșav, se trezește mai vajnică de cât ori când și bocetul dă s'o înece, s'o sugrume. Iși ridică ochii în sus. Lângă ei era un stejar bătrân. Ii vine în minte un gând: o răsbunare de să se îngrozească și iadul. Fața i-se îmbujorează, strălucind de bucurie. Ea ride, ride ca o nebună și caută dragostos la Moişă:

- M'ai desbrăcat cu mâna ta?
- Așa mi-o fost gustul.
- Și tu trebuie să te desbraci.
- De bună samă.
- Să-ți întorc acum și eu ajutorul.
- Câte-ți mai vin prin minte!
- Ii gustul meu.
- Bine.
- Dar' tu n'o să mă lași.
- Ba da.

— Ei bine, vino ici lângă copac. Să fii cuminte, — și ea îl sărută. Moise se lasă în voia ei. Măriuca îl razimă de stejar, îi aduce mâinile așa înapoi, de îmbrățișă trunchiul și le leagă bine cu cingătoarea.

în sus de podul Romosului. Fiind apa mare după ploaia uriașă ce ținuse Duminecă spre Luni toată noaptea, i-sa răstunat carul și a căzut în apă. Vacile au trecut cu carul dincolo, dar' el fiind bătrân, slab, cam de 80 de ani, a fost răpit de valuri unde s'a și înecat. Apa l'a dus până la podul mare de fer, unde oamenii cu inimă de pe pod s'au slobozit cu funia după el, și legându-l l'au ridicat pe pod.

Spun oamenii că un om voinic l'ar fi văzut din apropiere pe bătrânul când a căzut în apă, ba bătrânul l'a și chemat să-l scoată, dară acela nu a fost bărbat, ci l'a lăsat să peară, deși apa nu putea să ajungă până la foale, și pentru un om tare nu era nici o primejdie. Să vede de aci cât de slab e dezvoltat simțul de ajutor între oamenii noștri. Acuma retăcem numele fricosului.

Cum de tot altfel a purces femeea Maria Șoit lui Ilie Socol înainte de 15 ani! Era lângă rîu în zi de țerg de vite. A căzut un om, Ivașc Ioan, în apă. Lângă rîu era plin de oameni, fiind de față și răposatul primar, și totuși nime nu s'a grăbit să se bage în apă să scoată pe omul care era dus de valuri și era să se înece.

Femeea Maria Socol nu a putut să vadă nepăsătoare primejdia, și repede s'a desculțat, s'a băgat în apă, a prins de pîr pe omul care era pe aci să se înece și l'a dus la țermure, apoi a fost și ea ajutată ca să iese trăgînd pe cel leșinat după sine. Murea corăjioasă după o săptămână a dat vieță unei tetițe care și acuma trăește. Această muiere curajioasă dela cel scăpat a căpătat o ferdelă de grâu. Dela magistrat, al cărui reprezentant a văzut faptul curajos al muerii, și dela cetățenii orașului, nici o laudă nu a căpătat. De era însă neam mai „domnesc“, îndată căpăta ceva „cruce pentru merite“ pe pept. Ear' azi să fie oare și bărbații mai puțin inimoși ca această femeie?

— Acum să mă lași pe mine; da nu te uita, închide ochii. Vezi cum ești! nu m'ascuți! Așa? — lasă!

Și dînsa ia ghirmeaua de jos și după ce-i sărută ochii pe rînd, îi leagă frumos, netezindu-l iubitor pe obraz.

— Ești draguț, când ești cuminte.

— Multe nebunii îți mai vin în cap!

— Tu ești copilul meu, trebuie să m'ascuți, altfel mama nu-ți dă mîr din sin...

— Fac cum zici.

— Așa-i și frumos!

Ea dă un pas înapoi și se nseninează, mai să țipe de bucurie. Vichilul avea un harapnic (corbaci) voinic, de curele împletite, care zăcea aici jos lângă ei. Dar' grija o cuprinde și tremurînd de frica neisbândeii, apucă repede harapnicul și se uită cu teamă la vichil, cum sta răzimat de copac: numai o leacă mai susușor de capul lui, era o creangă sănătoasă.

Il mai sărută și gugulește, în vreme-ce aprinsă ca o tigroaică, face iute la capătul harapnicului un laț și, ridicându-se binișor pe dinapoia stejarului, îl trece prin prejurul gâtului lui Moise. Coada harapnicului o dă

† *Dr. Ioan David*, avocat, secretar al „Albinei” în Sibiu, și-a tras în noaptea de 13 spre 14 August un glonț și-a murit îndată, în locuința sa. Sinucisul era un tânăr din o familie bună și în stare bună din Munții-apuseni, și se legau frumoase speranțe de dînsul. De ce s'a omorît, nu se știe.

Părăsirea patriei începe să pună pe gânduri și pe cei mai zvăpăiați gazetari unguri, cari pîn'acum tăcînd par'că se bucurau că se duc mulți cetățeni, mai ales dacă ei erau Slovaci, Români, Sași, etc. Acum însă a ajuns să scrie și ei, că nu vreau să-și creadă ochilor ce le arată numărarea oficioasă, că de pildă estan în jumătatea întăie a anului, *din 15 comitate ale țerii, s'au dus peste granițe cu gând de-a nu se mai întoarce, mai mulți cetățeni decât e numărul nou născuților în acele comitate!* Și așa în acele comitate populația scade tare: Numărul nașterilor e ținut cam pe loc prin cel al morților, ear' cu cât poporul emigrează, cu atîta scad acele comitate.

E trist, dar' ce să-și faci, căci cei chemați a lucra la îmbunătățirea sortii poporului ca el, mulțumit, se stee aci, au alte gânduri, alte dureri, întemeiate pe dorințe deșarte.

Concertul și convenirea socială din Seliște, ținute Dumineca trecută, au avut un succes foarte frumos, mulțumită persoanelor diletante: d-șoara Maria Cristin, Anuța Oniș, Marița Oniș, Igi și Hermine Kripner, și „Reuniunea română de cântări” care s'au distins prin prestațiuni frumoase.

„**Telegraful Român**” desminte din isvor competent știrea dată de „Trib. Pop.” și luată și de noi, că I. P. S. S. Mitropolitul

pe după creanga de deasupra și trage apoi de dînsa odată cu putere în jos, lăsându-se cu toată greutatea trupului ei. Juvățul a scărțait fioros; un hîrcăit de moarte, înfricoșitor, se neacă în gătlegiul lui, curmat de spânzurătoare.

Da din picioare și-și smucea mâinile cu toată puterea omului în primejdie de moarte. Măriuca trăgea într'una, cât o ajungeau puterile. Intr'un timp, când a văzut ea că nu se mai sbate, ține juvățul numai c'o mână și se dă mai alături-ear, să vadă dacă a murit.. Fața lui se înegrișe cum îi porumbica; limba învinetită îi spânzura mai pîn' pe piept..

Măriuca se uită la el cu scîrbă:

— Am scăpat! murmură dînsa încet și dă drumul harapnicului. Trupul lui Moisa cade grămadă în genunchi. Ea își desface cingătoarea și ghirmeaua, își ia rochia și pornește.

Când se iasă din văgăună, își mai aruncă odată ochii înapoi:

— Tot s'o 'ndurat Cel de sus de mine, nu m'o lăsat să-mi spurc mirul c'un jidan!

I. ADAM.

Meșian ar avea de gând să cerceteze în curînd Orăștia.

Din „fundațiunea Șaguna” pentru ajutorarea bisericilor și școalelor, s'a votat la 27 Iul. v. 800 cor. ajutor parohiei gr.-or. din *Petroșeni* pentru coperirea datoriei ce parochia a făcut cu zidirea bisericii, apoi parohiei *Deva* 800 cor. ajutor la repararea bisericii sale mari și frumoase, pe care n'a putut-o termina deplin, — dar' despre care, cum am scris, e nădejde a o vedea în curînd terminată și reparată, căci conducătorii ei în frunte cu dl protopresbiter s'au pus serios pe acest lucru.

Școale pentru candidații de voluntari Se scrie, că voluntari la miliție pot să fie azi nu numai cei-ce au trecut toate clasele unei școale medii, ci și aceia, cari fac un examen înaintea unei comisii militare anume pentru scopul acesta. Pentru pregătirea la depunerea acestui examen se află și la Cluj o școală. Cursul se va deschide în Septembrie și va dura 6 luni.

Tinerimea comercială din Orăștie aranjează la 1 Septembrie o petrecere cu joc în sala la „Transilvania”, în favorul bisericii evang. A. B.

Un nou omor politic a avut loc în România: tot un Bulgar revoluționar a ucis pe un fruntaș cetățean român *C. Petcu*, trăgînd asupra lui 2 focuri de revolver. Indignarea contra Bulgarilor e mare. Să crede că vor fi alungați cu gramada din țeară.

† *Iosif Ieroteiu Beleş*, archimandrit, președinte al consistoriului dela Oradea-Mare, a încetat din viață la 10 August, în vîrstă de 78 ani, fiind preot de 56 ani.

Dar pentru biserică, D-nul notar cercual Csucs din Răcășdia a dăruit bisericii române gr.-or. din Zlasti suma de 10 cor., pentru-ce, pe calea aceasta, i-se aduce mulțumită din partea comitetului parochial. *Leontin Ungur. paroch gr.-or.*

† *Iulian Neamțu*, cleric absolut, fiul d-lui învățător Toma Neamțu din Dobra, a avut scris în cartea vieții lui un trist și prea timpuriu sfîrșit. În ziua de 9 August scaldându-se în Murăș, a fost prins de valuri și înecat. Răposatul era un tânăr foarte simpat și iubit, și abia în vîrstă de 25 ani. Fie-î țărîna ușoară.

Biblioteci pentru popor. Comitetul despărțământului *Beius* al Asociațiunii a hotărît înființarea a două agenturi în Sombatsag-Rogoz și Vascoiu și a două bibliotecii ambulante. Comitetul despărțământului de curînd constituit Panciova a înființat o bibliotecă și o agentură a Asociațiunii în Alibunar. Despărțământul Timișoara are pînă acum o bibliotecă populară. Noul despărțământ Ora-

dia-Mare a hotărît să înființeze o bibliotecă în Oradea. Cele multe înaintea!

La școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia, se primesc: În clasa I eleve a) cari au implinit cel puțin vîrsta de 9 ani; b) cari au absolvat IV. clase elementare (poporale sau primare), ori fac un examen de primire.

În celălalte clase se primesc eleve, cari au absolvat vre-o clasă premergătoare dela altă școală asemenea. În lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V. și VI. dela școală elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a școalei civile, ce corespunde vîrstei elevei, se poate face după un examen de primire, depus înaintea corpului profesoral al școalei. Examenul acesta e scutit de taxă.

Elevele, cari se înmatriculează pentru prima-dată la școala noastră, au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletor), împreunat cu școala civilă de fete a Asociațiunii se primesc eleve, cari au absolvat cele patru clase ale școalei civile. Să pot însă primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absolva toate cele patru clase civile. Elevele absolvate de patru clase civile, pot face examene private de pe cursurile pedagogice, în termine anumite la institutul pedagogic din Blaj sau Sibiu.

Inscrierile pentru anul școlar 1900/1901 se pot face din 1—6 Septembrie 1900 stilul nou.

Examenele de corigare se țin în 3 Septembrie 1900 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele, cari s'au insinuat la direcțiune în termenul prescrist.

În 5 Septembrie 1900 st. n. la 8 ore a. m. se vor ținea examenele de primire, eară în 6 Septembrie se vor începe prelegerile regulat.

Didactru e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu primă-dată la această școală, o taxă de înmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar. Ce se recere pentru-ca o copilă să fie primită în internatul școalei, vom publica în numărul viitor.

Gimnasiul român din Brad. A apărut „A 24-a programă a gimnasiului public gr.-or. român din Brad pe an. școl. 1899—1900, publicată de George *Părău*, director. În partea întâiu cuprinde un studiu despre: „Împăratul Traian ca binefăcător al poporului roman”, de Dr. Pavel *Oprîșa*, prof., ear' în partea a doua știri școlare, de directorul.

Gimnasiul a implinit anul al 31-lea dela existența sa. Elevi înscriși au fost 132: dintre aceștia sunt: 125 gr.-or., 4 gr.-cat., 3 de religia mosaică. După locul nașterii: 87 din comit. Hunedoarei, 9 din comit. Turda-Arieș, 2 Bihor și 2 din comitatul Sibiului.

Profesori au funcționat în anul trecut: George *Părău* director, Vasilie *Boneu*, Dr.

Ioan Radu, Dr. Pavel Oprea, Const. Costin, medic al institutului Ioan Rusu.

Biblioteca gimnasiului are 2399 opuri, cari împreună cu revistele reprezintă o valoare de 11.671 cor.

Fonduri înființate și administrate de corpul didactic: 1) Fondul bibliotecii gimn. înființată în 1871/72 cu sacrificiile corpului profesoral, care are o avere de 8212 cor. — 2) „Fondul elevilor morboși” înființat în 1885 ajuns la 6847 cor. 3) Fondul convictului înființat la 1896 ajuns la 2820 cor.; 4) Fondul pentru masa studenților înființat la 1894 ajuns la 780 cor.

La școalele normale funcționează ca învățători: George Părau, Ioan German și Mihail Stoia.

Fotografia cu colori. Lippman, celebrul inventator al unui fel de fotografie cu colori, anunță într-o conferință, că metoda sa s'a simplificat așa de mult, încât nu mai e departe vremea, când ori-ce iubitor va putea fotografia lucrurile și ființele așa cum sunt, cu colorile lor adevărate, cumpărându-și simplu o mașină de fotografiat.

Urcarea vămilor în Rusia. Se scrie din Budapesta, că acolo a sosit dela ambasada din Petersburg și dela corespondentul ministerului r. u. de comerț următoarea telegramă: „Pentru acoperirea cheltuielilor provocate prin evenimentele din Asia-orientată, guvernul rusesc, în înțelesul ucazului împăratesc dela 4 l. c. a poruncit pe cale telegrafică urcarea unei părți mari din tarifele de vamă, dela 10 până la 50%! Urcarea vămii, firește, nu atinge vămile stabilite prin înțelegeri anume încheiate. Cu privire la monarhia noastră observă ambasadorul, că urcarea vămii privește numai poamele dela Mează-zi, vinul de butoaie și importul de lemne. Nouele taxe sunt introduse din 6 August. În cercurile comerciale rusești consternația e foarte mare.

Queensland (în Australia) adevărată grădină. În jurul capitalei Brisbane se întemeiază pomete după pomete, mari dela 2000 până la 6000 de morgheni. Mii de lucrători se întrebunțează la ele pentru a le întemeia și sute pentru a le lucra. În curând Italia și Spania vor fi învinse, dacă nu iau măsură. În Queensland se coc portocalele într-o vreme când lipsește cele din sudul Europei de pe piață, așa că San-Francisco, New-York și Londra primesc din ce în ce mai mult portocale și lămâi din Australia. Portocalii cresc mult mai repede de cât în Italia; în zece ani ajung la rodnicie și dezvoltare. Maslinilor le merge de asemenea foarte bine și, deși în Europa-sudică cresc foarte încet, acolo se dezvoltă așa de repede, ca răchita la noi. Pe coastele muntelui Darling sunt adevărate păduri de maslini, încât ai crede că ești în Italia-de-mează-zi.

Un Evreu, călugăr la mănăstirea Neamțu. Ziarul „A. N.” istorisește următoarea întâmplare, care dovedește că Evreii tot Evrei rămân, chiar călugăr creștin de s'ar face.

Sunt 30 de ani de atunci. Era în mănăstirea Neamțu un cuvios călugăr, cunoscut sub numele de părintele Gherasie. Venerat de colegi și iubit de superior, părintele Gherasie fu hirotonisit ca preot și duhovnic al

mănăstirii, în care calitate a funcționat peste 20 ani.

El știa așa de bine a se acomoda cu lumea, da povețe așa de plăcute și folositoare celor-ce aveau nevoie de ele, avea atâta milă și considerație în distribuirea canoanelor, încât chiar din orașe foarte depărtate alergau la el femei și bărbați, de toate stările și vârstele, spre a se împăca cu Dumnezeu prin mărturisire și a primi cuminecarea din mâinile alesului său.

Negreșit, pe cât cuviosul Gherasie avea considerație cătră clientela sa, pe atât și dinsa se arăta mai darnică. De altfel, traiul părintelui duhovnic era foarte modest, locuința lui de o simplitate riguroasă.

Într-o dimineață, lipsa părintelui Gherasie dela serviciul divin, miră pe toți părinții, drept care la eșirea din biserică o comisiune, trimisă de starițul mănăstirii, se prezentă la domiciliul său.

După-ce a bătut de trei ori în ușe, repetând cuvintele sacramentale: „Pentru rugăciunile sfinților noștri, binecuvintează părinte”; ne-primind răspunsul convențional, „Domnul”, au pătruns în chilie, sforțând ușa care, contra usului monachal, era înțuiată pe dinlăuntru și unde au găsit pe părintele Gherasie, mort ca toți morții.

Tot după autorizația starițului și conform regulamentului, s'a procedat la catagrafisirea averii călugărului, cu care ocazie, într-o ladă s'a găsit între altele: O carte ovrească de rugăciuni, 2 coarne cu curelele lor, (le pun Jidovii când se roagă) cămașa, cea de moarte și 1000 galbeni austriaci în aur.

Decedatul părinte Gherasie, respectatul preot și duhovnic, venerat de lumea întreagă, era jidan!

El nu încetase a se închina în legea strămoșilor lui, când nu era supraviețuit, și nu se despărția de semnul vechii lui religii: Coarnele și cămașa de moarte!

Indignarea mănăstirii era la culme. S'a adunat marele sobor și în urma deciziunii sale unanime, cadavrul Evreului s'a îngropat afară de mănăstire, ear' cartea, coarnele și cămașa de moarte, s'au ars. Chilia s'a dărâmat de n'a mai rămas peatră pe peatră, ear' mîia de galbini a fost destinată exclusiv la cumpărarea de frânghie și păcură pentru carele mănăstirii.

Știrea despre omorîrea A. S. Carol Ferdinand, dată de noi în numărul trecut după o foaie din Cluj, nu s'a adevărit. A fost o fantasmă a cutărui posnaș. Dar' în aceste zile de surprinderi anarchiste, atari știri ușor le crezi, și mai bine se le crezi și apoi se vestească de neadevărate.

„*Revista Viticola și Horticolă*” din București, reproduce în numărul său mai nou articolul d-lui Dr. Ioan Mihu despre „Cultura viilor” din numărul nostru 27 (seria de articli ce încheem astăzi). Este o bucurie a noastră aceasta, că diferite foi, de aici, ca și din România și din Bucovina, reproduc adesea articli din „Bunul Econom”, aflându-i vrednici să-i facă cunoscuți în cercuri cât mai largi de cetitori și de popor.

Prețul bucatelor.

Piața din Blaj.

— la 9 August 1900. —

Grâu frumos, ferd. de 20 l. cu . 80—92 cr.
Săcară, ferdela cu — cr.
Orz ferdela cu — cr.
Ovăș, ferdela de 30 litre cu . . . 35—45 cr.

Cucuruz, ferdela de 20 litre cu . . 75—85 cr.
Fasolea, ferdela de 20 litre cu . 1'15—1'20 cr.
Cartofi (grumpene) nouă ferdela cu 30—40 cr.
Vin nou, litrul cu — cr.
Mere ferdela cu 25—40 cr.
Nuci, ferd. cu — cr.
Carne de vită, 1 kggram cu 40 cr.
» porc, » cu 48 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu 50 cr.
» svântată » » cu 66—72 cr.
Brânza, nouă 1 kl. cu 40 cr.
Brânză în burduf cu — cr.
Ovăș, 6—7 cu 10 cr.
Pui de găină părechea cu . . . 25—65 cr.

Piața din Reghinul-Săseșc.

— la 9 August ts. n. 1900. —

Grâu frumos, fer. de 20 lit. . fl. —90
Săcară ferdela cu fl. —72
Orz, ferdela cu fl. —58
Ovăș, ferdela de 20 litre cu . . fl. —35
Cucuruz, ferdela de 20 litre . . fl. —87
Fasolea, ferdela » » » . fl. ——
Grumpile nouă fer. de 20 l. . fl. —20
Vin nou, litrul cu fl. ——
Mere, ferdela de 20 litre . . . fl. ——
Nuci, ferdela de 20 litre . . . fl. ——
Carne de vită 1 kl. fl. —36
» » porc 1 kl. fl. —40
Slănină proaspătă 1 kl. cu . . fl. —44
Slănină svântată 1 kggram cu . fl. —60
Brânza nouă 1 kl. fl. —48
„ în burduf cu fl. ——
Ovăș, 5 cu fl. —10
Pui de găină părechea cu . . fl. —55

FELURITE POVEȚE

Desclocirea păsărilor de curte.

Timpul cel mai convenabil de a scoate și de a crește pui, este fără îndoială primăvara, căci atunci puii es mai viguroși și pot avea ca hrană o mulțime de ierburi tragele și bune și deosebit de aceasta puicele pot oua chiar în toamna anului curent, cam prin luna Septemvrie. Vara nu ne dă aceleași avantagii, din cauză că puii eșind târziu, nu vor avea timpul să crească înainte de a intra în iarnă. Singură clocirea artificială e care se pretează tot așa de bine și iarna ca și vara, căci avem, bine înțeles, în acest cas și sere unde puii pot fi crescuți fără a simți intemperiiile iernei.

Acum fiind timpul când păsările, mai ales găinile, au multă poftă de clocit și cum timpul e înaintat de a mai putea cloci, plus că timpul prețios de ouat este pierdut, plus că găinile clocind slăbesc, obosesc și rămân chiar cam plâpânde aproape toată vara, cel mai bun mijloc e de a le împedeca de a cloci, având avantajul că în scurt timp, după 10—15 zile, pasărea începe să ouă.

Estă cum ne învață „Gazeta Săteanului” că e a se purcede la împedecarea unei păsări: se scoate afară din coteț la aer, lăsând-o în libertate, se afundă cu totul în apă rece de 3—4 ori pe zi timp de câteva zile, apoi îi mai dăm în fiecare dimineață un leac, făcând-o să înghiță câte o linguriță de unt de ricină. În fine se silește să se culce afară, dându-i-se foarte puțină mâncare și această se constea mai mult în verdețuri, apă însă se aibă destulă, rece și proaspătă.

Un alt mijloc practicat în Nordul Franței constă în: a închide cloșca într-un coș de trestie, pus în mijlocul curții, astfel ca ea să poată urmări cu ochii toate mișcărilor celorlalte păsări din curte; o lipsește de mâncare vre-o două zile, dându-i numai apă. După două zile cel mult, ea își arată dorința de a eși și de a fi cu soațele ei.

E foarte rar ca acest tratament să nu reușească timp de 48 ore, câte-odată se întâmplă ca să fie desclocită nu mai pentru 5—6 zile și începe din nou să clocească, atunci se repetă metodele arătate aci, dar' de astădată ciocirea numai e așa puternică și nici nu mai poate avea o durată ca cea dintâiu.

Desclocirea pasărei se observă și pe aceea, că creasta care începuse să fie decolorată puțin, mai palidă, acum își reia colorarea ei naturală, roșie.

Cât prețuște urina (uđul) animalelor?

Urina animalelor, căreia mulți nu-i dau nici o însemnătate, a fost prețuită de un econom vestit cu 1 cor. 14 fil. hectolitru. O vită produce zilnic 7 litri de urină în preț de $7^{98}/_{100}$ fil., ear' într'un an de 365 ori $7^{98}/_{100}$ fil., adică 29 cor. 13 fil. Două vite produc urină în preț de 58 cor. 26 fil.; Ear' 10 vite mari vor produce urină în preț de 291 cor. 30 fil. la an. În timp de $\frac{1}{2}$ de an, cât adică vitele stau în grajd, jumătate atâta. Și totuși acest îngrășământ bun și scump în cea mai mare parte se scurge pe uliță și se perde fără nici un folos. Adunați deci urina cu îngrijire într'o bute îngropată lângă gunoiu, și o întrebuițați de-adreptul la îngrășarea pământului sau la stropirea grămezii de gunoiu.

FELURIMI

Turcii și Chinezii. Noutățile venite din China produc o deosebită mișcare la Constantinopol. Turcii dela cel mai înalt oficial, până la cel din urmă lucrător, nu-și pot ascunde bucuria, ce simt, văzând Europa încurcată într'o afacere, care după dinșii, îi va produce în mod neîndoios supărări de tot felul, fără a ținea seamă de jertfele în bani și pierderile de soldați, omorâți în războiu, sau decimați de diferite boale.

Fiecare telegramă sosită din China și vestind măcelul creștinilor la Peking, sau aiuria, este primită c'o deosebită bucurie de Turci. Dinșii nădăduesc, că cestiunea chineză va sfârși să spargă înțelegerea europeană și apoi de câte ori Europa este sfâșiată de neînțelegeri, sau este ocupată în altă parte, Turcia rămâne stăpână pe faptele sale.

Judecătorul: Spune, domnule martor, cum a zis acusatul cătră d-ta?

Martorul: A zis că el a furat calul.

Judecătorul: El n'o fi întrebuițat doar' în vorbire a treia persoană? N'o fi zis că „el”...

Martorul: A treia persoană nici n'a fost pe acolo.

Judecătorul: Nu mă înțelegi. Spune-mi vorbele acusatului întocmai. N'a zis, «eu am furat calul?».

Martorul: Doamne ferește, domnule judecător! De d-ta nici n'a fost vorbă pe acolo.

Mulțumită publică.

Comitetul parochial din Feredeul în ședința sa dela 12 Iulie a hotărât să aducă în »Bunul Econom« mulțumită publică tuturor celor-ce au contribuit la Concertul dela 8 Iulie dat în Feredeul în favorul renovării bisericii noastre gr.-or. de acolo. Venitul brut s'a constatat a fi fost 306 cor. 30 fil., spesele 116 cor. 94 fil. rezultând un venit curat de 202 cor. 40 fil.

Etată lista binevoitorilor contribuenți:

I. Petric, protopresb., Brașov 50 cor.; Vitus Lajos, prof., Orăștie 2 cor.; D. Baila,

Geoagiu 2 cor. 40 fil.; Brendörfer G., Geoagiu 2 cor. 40 fil.; Chendi Ana, Geoagiu 1 cor. 20 fil.; Ida Hoff, Zlagna 1 cor. 20 fil.; Anza Otti, Sighișoara 1 cor. 20 fil.; Susana Suler, Seulis 1 cor. 20 fil.; Popa Rozalia, 2 cor. 40 fil.; C. Cristea, not., Bozeș 4 cor.; I. Moța, preot, Orăștie 2 cor. 60 fil.; Vlaicu I., Bintiți 3 cor. 40 fil.; G. Balosu, Orăștie 4 cor.; Frid. Eskéles, Geoagiu 5 cor.; I. Bogdan, preot, Mada 5 cor.; D. Costea, preot, Nădăștia 1 cor. 20 fil.; E. Necșa, Cimău 2 cor. 40 fil.; Dudas Maria, Geoagiu 2 cor.; Filimonescu A., Renget 3 cor.; A. Nasta, Bozeș 1 cor. 20 fil.; A. Blaga, Feredeul 1 cor. 20 fil.; N. Roman, preot, Romoșel 2 cor.; Felter Hermann, Geoagiu 4 cor.; Cornelia Muntean, A.-Iulia 2 cor. 40 fil.; A. Vlad, Banpotoc 1 cor. 20 fil.; Masta Fenker, 2 cor. 40 fil.; N. Zentner, 1 cor. 20 fil.; N. N., 2 cor. 40 fil.; Șun, 1 cor. 20 fil.; Segesvári N., Sécărămb 4 cor.; I. Botean, Bintiți 1 cor. 20 fil.; N. N., 1 cor.; I. Lucăcel, Balșa 4 cor.; N. Paladiu, Renget 2 cor. 40 fil.; N. Vaidean, preot gr.-cat., Romos 2 cor. 40 fil.; N. N., 3 cor. 60 fil.; Antone și Frenk, Orăștie 1 cor. 20 fil.; S. Piso, Sécărămb 1 cor. 20 fil.; N. Muntean, 2 cor. 40 fil.; D. Popoviciu, Băcia 2 cor. 40 fil.; Valter I., 2 cor. 40 fil.; A. Oprea, preot, Sécărămb 3 cor.; N. Todea, Balșa 2 cor.; S. Filimon, preot, Vărmaga 2 cor.; I. Găzdău, preot, Homorod 3 cor.; Iakob Mozes, preot ref., Geoagiu 3 cor.; N. Pascu, Homorod 2 cor. 40 fil.; G. Popp, preot gr.-cat., Geoagiu 3 cor.; Berivoi János, Gelmar 10 cor.; Löbl Isidor, Dobra 4 cor.; Erdélyi N., 4 cor.; N. Izrael, 1 cor. 20 fil.; Pasc Avram, Homorod 2 cor. 40 fil.; N. Steiner, 1 cor. 20 fil.; A. Damian, Orăștie 1 cor. 20 fil.; I. Lazaroiu, com., Orăștie 10 cor.; D. Budoiu, Boiu 2 cor.; G. Misca, jun., Piski 2 cor.; Pécuaru Petru, Geoagiu 1 cor. 20 fil.; Reisner D., Renget 4 cor.; A. Glodean, Ardeu 4 cor.; S. Florea, Sécărămb 2 cor.; Roșca N., 2 cor. 40 fil.; Budoiu N., 2 cor. 40 fil.; P. Herlea, Vinerea 4 cor. 40 fil.; Ștefănescu N., 2 cor. 40 fil.; Ștefănescu R., 1 cor. 20 fil.; Fekete K., protopret., Geoagiu 4 cor.; Vaidean N., 1 cor.; Müller F., Zlagna 2 cor. 40 fil.; Székely A. 1 cor. 20 fil.; Florea I., Orăștie 2 cor.; Dr. Dobo, Orăștie 3 cor. 20 fil.; N. N., 2 cor. 20 fil.; Ajtaj J., 2 cor. 40 fil.; Ajtaj J., 1 cor. 20 fil.; Csucs J., A.-Iulia 2 cor.; Eisenburger N., 1 cor. 20 fil.; I. Romosan, Orăștie 80 fil.; N. Gelmărean, Orăștie 80 fil.; Protsik N., Orăștie 2 cor.; Steinhaus, ing. supr. de mine, Sécărămb 5 cor. 20 fil.; Dr. Wolf M., 1 cor. 20 fil.; I. Fischer, Bozeș 3 cor.; Sard N. 4 cor.; Hofbauer R., Geoagiu 4 cor.; Farkas Árpád, j. reg., Geoagiu 2 cor. 40 fil.; Steiner Filip, Geoagiu 1 cor. 40 fil.; A. Basarab, Romos 1 cor.; S. Filimonescu, preot, Renget 2 cor.; N. Dubles, not., Romos 3 cor.; Opincar N., 1 cor.; O. Săbău, preot, Bozeș 2 cor.; Ana Ladariu, Feredeul 1 cor. 20 fil.; Budoiu G., 1 cor. 20 fil.; Rusuly I., 2 cor. 40 fil.; Csermák G., Feredeul 5 cor.; Ana Adamescu, Abrud 4 cor.; I. Andreșcu, Orăștie 2 cor.; I. Vulcu, Orăștie 10 cor.; I. Indrieș, Băcăinți 10 cor.; Ratail D., Geoagiu 1 cor. 20 fil.; Roth Iosif, Geoagiu 1 cor. 20 fil. și M. Popescu, Almaș 1 coroană.

Tuturor se aduce mulțumită publică, avisându-se totodată, că suma venitului curat este depusă deja la institutul de credit »Ardeleana« din Orăștie spre fructificare.

Feredeul, la 12 Iulie 1900.

Daniil Pop m. p., preot, președinte, Filip Găzdău, cassar, Luca Pera, not. controlor, Ambrosiu Mișca, membru.

Posta Redacției.

D-lui I. G. în P. s. Primit. Mulțumim, a rămas culeasă gata primind în ultimul moment material ce trebuia să apară. Nici o rețea; alte neceazuri.

D-lui Avr. S. în Petroșeni. Bucuros, dar' în numărul acesta n'am mai avut loc. Am trebuit să lăsăm afară mult material deja cules.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihai.**

Membrii: **Dr. St. Erdélyi, Ioan Mihail Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Se caută un băiat din casă bună pentru prăvălia de coloniale și fer a lui

Nițu Dima
din Hunedoara.

Anunț.

La subsemnatul în Orăștie (Szászváros) se capătă o cantitate de **1500 klg. slănină bună, groasă, albă, de pirlit**, cu preț foarte moderat.

Voitorii de a o cumpăra pe toată sau dela 50 klg. în sus, să se adreseze la

1—4

Vasile N. Bidu
Orăștie.

Avis!

Având de mai mulți ani copii, cari cercetează școalele din Orăștie, în quartir și cost, avisez pe această cale pe on. părinți că pentru anul viitor școlar pot afla la subscrișul doi sau trei băieți cost și quartir în condițiuni convenabile.

Despre îngrijire și menagiu solid garantez.

Orăștie, la 10 Iulie 1900.

Albert Riebel,
negustor

4—4

vis-à-vis de școala română.

COPII ÎN COST

se primesc în Orăștie la

özv. Boros Ferenczné
Strada Fabrica (Gyár utca) Nr. 10.

Quartirul: **3 cor. pe lună.**

Cost cu quartir și spălat:
24 cor. pe lună.

Hainele de pat trebuiesc aduse de acasă. 2—3

Cătră onoratul public!

Deși în munții noștri sunt mai multe institute de credit și economii, cari ajută mult poporul în lipsă de bani, totuși, sunt foarte mulți muncitori onești și sîrguincioși, cari în casuri de lipsă — ne avînd avere — pe lângă cea mai bună voință nu pot fi ajuorați din partea institutelor existente.

Astfel de oameni lipsiți sunt în număr foarte mare băeșii noștri, cari își susțin familiile numai din câștigul celor două mâni, și cari pe lângă toată osteneala și cruțarea lor n'au putut ajunge nici la cel mai mic credit real sau personal, și se întemplă că, urmînd lucrarea minelor, sau în cas de morb, s'ermanul muncitor este expus cu familia sa timp mai îndelungat lipsei și traiului celui mai greu, ba chiar și foamei.

Atît această împrejurare, cât și ca să fie cu putință, ca și cel mai s'erac băeș să se ajutore în casuri de lipsă, ne-am decis a înființa în Bucium-Poeni, o cassă de păstrare și anticipațiuni, la care se poată fi pârtaș și cei mai lipsit băeș, care are simț și voie de a cruța și păstra chiar și din modesta sa agonisală.

Spre acest scop emitem acest „Apel” și invităm la subscriere de cote, cu condițiile ce urmează în „Prospect” pe toți acei, cari doresc să conlucre cu puteri unite la ajungerea acestui binefăcător scop descris în acest „Apel” și ca prin aceasta să contribuie totodată și la dezvoltarea spiritului de lucrare și cruțare, de cumpetare și păstrare, și astfel în fine la întărirea speranței într'un viitor mai îmbucurător.

Repetând rugarea și invitarea noastră, punem la dispoziție spre orientare și informare mai de aproape „Prospectul” original ce urmează, cu acest „Apel”.

PROSPECT

pentru înființarea „Reuniunii” de păstrare și anticipare „BUCIUMANA” societate pe cote, cu responsabilitate restrînsă în Bucium-Poeni.

Reuniunea se înființează pe baza și în sensul §-lui 223 din legea comercială, deci numărul acțiilor este nehotărît.

I. Scopul reuniunii este a deștepta spiritul de economisare și cruțare în toate clasele societății, și prin deschiderea de credite solide, a ajutora poporul ajuns în lipsă de bani.

II. Firma reuniunii este:

„BUCIUMANA”

reuniune de păstrare și anticipare

ca societate pe cote cu responsabilitate restrînsă.

III. Timpul duratei reuniunii. Reuniunea ca societate se înființează pe timp nedeterminat.

IV. Capitalul reuniunii se compune din cote **ă 50 coroane.**

Solvirea cuotelor se face astfel, că pentru fiecare cotă subscrisă, cotistul are să solvească la cassa reuniunii în fiecare săptămână câte 50 fileri, — externii pot și lunar, sau trei lunar — până atunci până când va fi solvită întreaga valoare a cuotelor subscrise.

Afară de aceea, de fiecare cotă să solvește la subscrierea acestui prospect câte 1 (una) cor. pentru acoperirea speselor de fondare.

Se pot solvi mai multe rate, s'au și prețul întreg al unei cote deodată.

Pentru sumele plătite înainte reuniunea solvește 5% interese.

Plătirile se cuitează în libelele extradate pe numele cotistului, ear' cotele se vor elibera numai după plătierea prețului întreg.

Ne solvîndu-se vre-o rată la timpul seu, și dacă resp. cotist nu-și exoperează dela direcțiune prolongire pentru solvirea ratelor — direcțiunea va provoca în scîs pe restanțieri să plătească regulat, și dacă aceia nici după termen de 30 zile dela provocare nu vor solvi ratele restante, atunci se șterg din șirul cotiștilor, și suma solvită se va adaoga la fondul de rezervă al reuniunii.

Direcțiunea reuniunii își rezervă dreptul de a primi ori respinge subscrieri de cote fără să fie obligată a-și motiva procedura

Externii cari voesc a cumpăra cote sunt rugați a se adresa cătră Dl Nicolau Adamovici, preot în Bucium-Poeni, — via Abrudbánya. — Tot la adresa D-lui Adamovici sunt a se trimite și taxele de înscriere.

Bucium-Poeni, la 5 August n. 1900.

Membri fondatori:

George Țințariu,
comptabil.

Nicolau Adamovici,
paroch gr.-or.

Alexandru Jurca,
proprietar de mine.

Nicolau Jurca,
proprietar de mine.

Ioan Jurca,
proprietar de mine.

Nicolau Todea,
învătător.

George Lupu,
învătător.

Invetăcel de prăvălie. In prăvălia de manufactură a subscrisului se primește numai decât **un invetăcel**, care se cunoască limbile străine. Vor fi preferiți cei-ce vor avea cel puțin 2 clase gimnasiale

3—

Ion Lazaroiu,
comerciant în Orăștie.

In Orăștie la Gustav Zobel.

In Orăștie la Gustav Zobel.

face cu putință, ca odăile să fie folosite și în vremea vopsiri (cu lac), căci mirosul rău și uscarea înceată a vopselei cu oleu aci e încungiurată. Intrebuițarea e așa simplă că fiecine poate, s'evărși vopsirea. Podilele pot fi șterse cu cârpe ude și nu-și perd lustrul. Este:

Lac colorat de podile

galben-brun și mahagoni-brun, care copere podilele ca și văd-seaua cu oleu, dar' are și strălucire. Bun pentru padimente nouă ca și vechi. Copere ori-ce peată, ori-ce vopsire veche etc. Și este:

Lac curat (fără colorare)

pentru padimente nouă și parchetă, care dă numai lustru. Bun mai alés pentru parchetă și padimente nouă unse deja cu vopsea cu oleu. Nu copere figurile lemnului!

Pachete postale pentru câte 2 odăi mijlocii, cu 5 fl. 90 cr. Comande să fac, în orașe unde sunt depozite, la acestea. Prospece se trimit franco. La cumpărări fiți atenți la firmă și marca fabricii, căci ca pe o fabricațiune existentă dela 1850, mulți o contrafac și falsifică, dând calitate rea și adesea necorespunzătoare scopului.

Fabrica de Lack-Christoph
Praga—Carolinthal. 10—15 (48)

In Orăștie singur veritabil la Gustav Zobel.